

Zmiany na politycznej mapie świata po 1984 r.

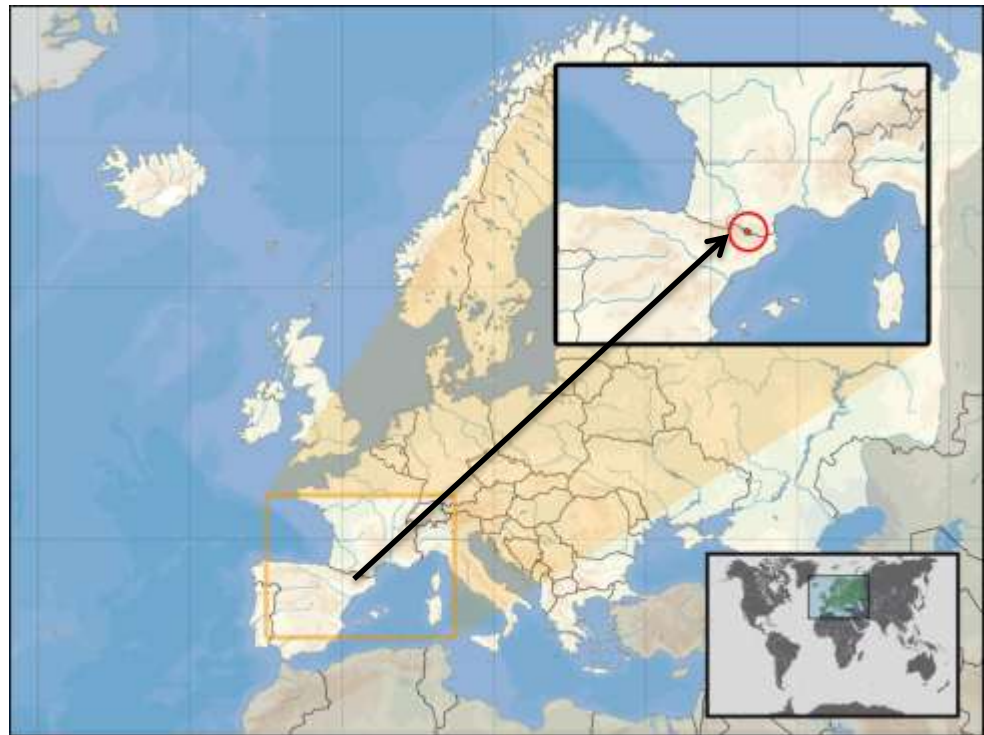
Powstawanie nowych państw

- Dekolonizacja
- Secesja
- Inkorporacja (wchłonięcie)
- Rozczłonkowanie (z rozpadu państw już istniejących)
- Zjednoczenie
- Uzyskanie niepodległości przez państwo zależne

Eurazja

- Andora – do 1993 roku była księstwem feudalnym w zależności od Francji i Hiszpanii. Od 3.06.1993 jest monarchią (krajem niepodległym). Głową państwa jest prezydent Francji i biskup miasta Urgel w Hiszpanii (stolica Andora la Vella)

Rozpad ZSRR

Państwa powstałe z rozpadu ZSRR

Republiki ZSRR	Lata	Państwa Współczesne	WNP	NATO	UE	EAWG	GUAM
Armeńska SRR ¹	1936-1991	Armenia	1991	-	-	-	-
Azerbejdżańska SRR ¹	1936-1991	Azerbejdżan	1991	-	-	-	1997
Białoruska SRR	1922-1991	Białoruś	1991	-	-	2002	-
Estońska SRR	1940-1991	Estonia	-	2004	2004	-	-
Gruzińska SRR ¹	1936-1991	Gruzja	1993	-	-	-	1997
Kazachska SRR	1936-1991	Kazachstan	1991	-	-	2002	-
Karelo-Fińska SRR ²	1940-1956	Rosja	-	-	-	-	-
Kirgiska SRR	1936-1991	Kirgistan	1991	-	-	2002	-
Litewska SRR	1940-1991	Litwa	-	2004	2004	-	-
Łotewska SRR	1940-1991	Łotwa	-	2004	2004	-	-
Mołdawska SRR	1940-1991	Mołdawia	1991	-	-	-	1997
Rosyjska FSRR	1922-1991	Rosja	1991	-	-	2002	-
Tadżycka SRR	1929-1991	Tadżykistan	1991	-	-	2002	-
Turkmeńska SRR	1925-1991	Turkmenistan	1991-2005	-	-	-	-
Ukraińska SRR	1922-1991	Ukraina	1991	-	-	-	1997
Uzbecka SRR	1925-1991	Uzbekistan	1991	-	-	-	1999-2005

¹ do 1936 Zakaukaska FSRR

² w 1956 włączona do Rosyjskiej FSRR

Rozpad ZSRR

EUROPA

- Białoruś (Mińsk)
republika, 1991
- Estonia (Tallin)
republika, 1991
- Litwa (Wilno)
republika, 1990
- Łotwa (Ryga)
republika, 1991
- Mołdawia (Kiszyniów)
republika, 1991
- Ukraina (Kijów)
republika, 1991

AZJA

- Armenia (Erewan), republika,
1991
- Azerbejdżan (Baku), republika,
1991
- Gruzja (Tbilisi), republika, 1991
- Kazachstan, (Astana),
republika, 1991
- Kirgistan (Biszkek), republika,
1991
- Tadżykistan (Duszanbe,
republika, 1991
- Turkmenistan (Aszchabad),
republika, 1991
- Uzbekistan (Taszkent),
republika, 1991

Jugosławia

Rozpad Jugosławii

- W **1991** r. trzy z sześciu republik tworzących Jugosławię jednostronnie ogłosiły niepodległość po przeprowadzonych wcześniej referendach:
- **Republika Chorwacji (25 czerwca)**
- **Republika Słowenii (25 czerwca)**
- **Republika Macedonii (17 września)**
- **5 kwietnia 1992** roku suwerenność ogłosiła również **Republika Bośni i Hercegowiny**. Po tym rozpad Jugosławii stał się faktem.
- **4 lutego 2003** w miejsce Jugosławii powstało nowe państwo - **Serbia i Czarnogóra**
- **21 maja 2006** referendum niepodległościowe w **Czarnogórze**
- **3 czerwca 2006**, kraj podzielono na 2 państwa:
- **Czarnogóra i Serbia**
- **17 lutego 2008** od Serbii oddzieliło się: **Kosowo**

Czechosłowacja

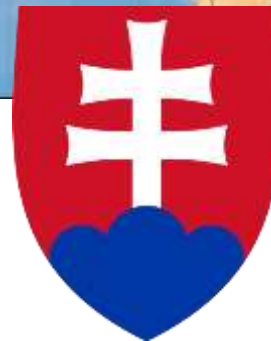

Rozpad Czechosłowacji

- Od chwili odzyskania niezależności po aksamitnej rewolucji między czeską i słowacką częścią Republiki uwidaczniały się różnice w stosunku do wspólnego państwa
- W 1992 wbrew znacznej części opinii publicznej elity polityczne Czech i Słowacji zdecydowały o rozwiązaniu państwa związkowego
- Z dniem 1 stycznia 1993 federacja przestała istnieć i powstały dwa państwa: Republika Czech i Słowacja

Czechy i Słowacja

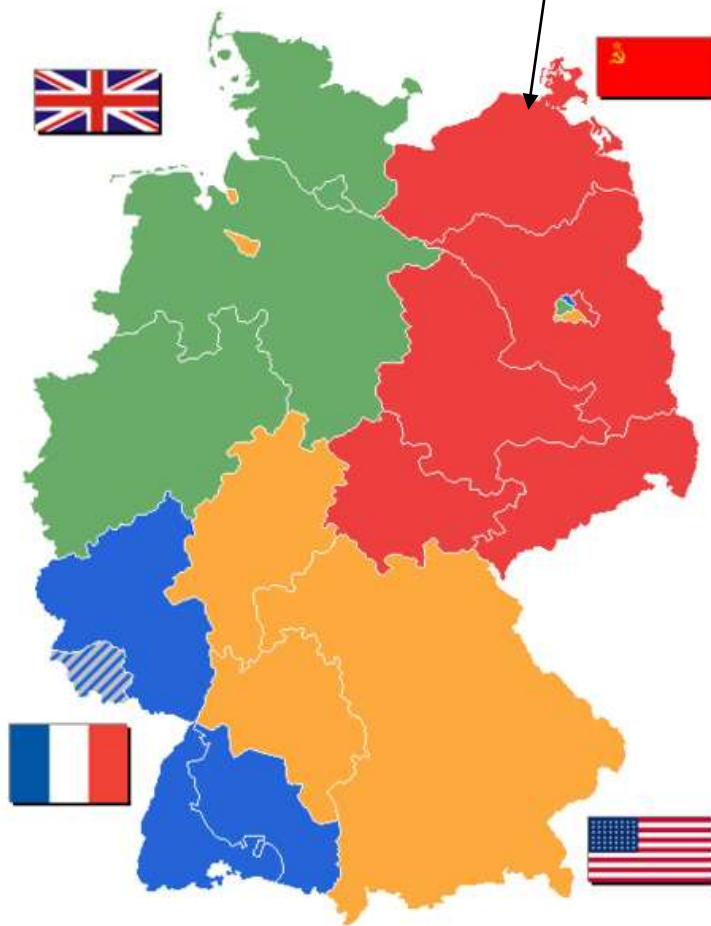

Niemcy

- II wojna światowa zakończyła się 8 maja 1945 roku aktem bezwarunkowej kapitulacji, powielonym na żądanie ZSRR 9 maja. Niemcy podzielono na strefy okupacji kontrolowane przez mocarstwa: Wielka Brytania, Francja, ZSRR, USA. Powstała Międzysojusznicza Rada Kontroli, która koordynowała administrację okupowanych terytoriów. W strefie radzieckiej powstało NRD, a w trzech pozostałych RFN. Niemcy zjednoczyły się w 1990 roku.

RFN i NRD

Jemen

- Północny Jemen uzyskał niepodległość od Turcji w roku 1918 (od 1962 r. – Jemeńska Republika Arabska). Jemen Południowy w XIX wieku stał się brytyjskim protektoratem z głównym ośrodkiem w Adenie. Ta część Jemenu uzyskała niepodległość dopiero w roku 1967 przyjmując od 1970 r. nazwę Ludowo-Demokratyczna Republika Jemenu. Jemen Południowy znalazł się w strefie wpływów ZSRR. Pod koniec 1972 r. wybuchła wojna pomiędzy obydwojoma państwami.

Jemen

Jemeńska
Republika
Arabska

1962-1990

Jemeńska
Republika
Ludowo –
Demokratyczna

1967 - 1990

Połączenie Jemeńskiej Republiki Arabskiej i Jemeńskiej Republiki Ludowo – Demokratycznej

- Do zjednoczenia Jemenu doszło dopiero w roku 1990. Pierwsze demokratyczne wybory miały miejsce w roku 1993. Rok później doszło do próby secesji Południowego i wybuchu wojny domowej, która zakończyła się zwycięstwem wojsk rządowych w lipcu 1994 r.

Sułtanat Brunei

- Do 1984 roku był się pod protektorem W. Brytanii
- Od 1984 r. suwerenne państwo ze stolicą w Bandar Seri Begawan

Hong Kong wraca do Chin

- W 1842 podpisano w Nankinie traktat kończący pierwszą wojnę opiumową. Jednym z jego postanowień było przejęcie Hongkongu, znajdującego się dotąd w rękach chińskich, przez Wielką Brytanię. W późniejszym czasie Hongkong powiększył swój obszar o tzw. "Nowe Terytoria". **W 1898 podpisano umowę 99-letniej "dzierżawy" tych terytoriów przez Wielką Brytanię.** Nieoficjalną stolicą Hongkongu zostało miasto Victoria. Hongkong rozwinął się znacznie w XX wieku, stając się swoistym pomostem gospodarczym i kulturalnym między światem zachodnim, a komunistycznymi Chinami.
- Na mocy umowy chińsko-brytyjskiej zawartej w 1984 ustalono warunki, na których Hongkong powrócił do Chin po upływie okresu dzierżawy w 1997.** Chiny zobowiązały się pozostawić władzom Hongkongu do 2047 roku dużą autonomię we wszystkich sprawach, z wyjątkiem polityki zagranicznej i sił zbrojnych.
- 1 lipca 1997 ChRL ponownie objęła w posiadanie Hongkong.**

Makau wraca do Chin

- W 1557 roku Chiny wydzierżawiły Makau Portugalii. W 1887 zostało przekształcone w kolonię portugalską. W latach 1951-1976 terytorium to posiadało status prowincji zamorskiej. Od 1976 miało status portugalskiego terytorium specjalnego, którym zarządzał gubernator.
20 grudnia 1999 Makau przeszło pod administrację chińską w wyniku realizacji zawartego w 1988 roku porozumienia chińsko-portugalskiego i zostało specjalnym regionem administracyjnym tego kraju, cieszącym się dość dużą autonomią

<http://pl.wikipedia.org/wiki/Makau>

Niepodległość Timoru Wschodniego

- Do 1975 r kolonia portugalska
- W listopadzie tegoż roku ogłoszenie niepodległości
- W grudniu 1975 inwazja armii indonezyjskiej. Od 1976 roku Timor oficjalna aneksja kraju przez Indonezję bez zgody ONZ
- **1999 – referendum niepodległościowe** po którym wybuchły na wyspie pogromy zwolenników niepodległości wspierane przez wojsko indonezyjskie
- **20 maja 2002 – odzyskanie niepodległości**

Secesja Erytrei

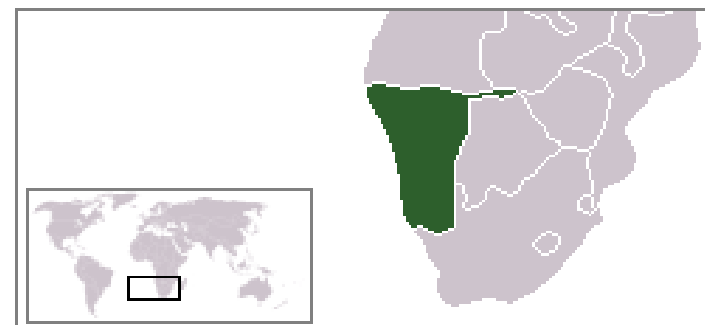
- 1952 r. na mocy rezolucji ONZ kraj wszedł w skład Etiopii jako prowincja autonomiczna
- W latach 60. XX w. w Erytrei zaczęły się rodzić poglądy i ruchy niepodległościowe
- W latach 70. - partyzancka wojna domowa
- 1981 r. wojska etiopskie opuściły północną część prowincji.
- **1993 ogłoszenie niepodległości Erytrei**
- W 1998 w wyniku sporów o wytyczenie granicy między dwoma państwami wybuchła wojna erytrejsko-etioipska zakończona w 2000 r. Strefa graniczna patrolowana jest przez wojska ONZ

Niepodległość Namibii

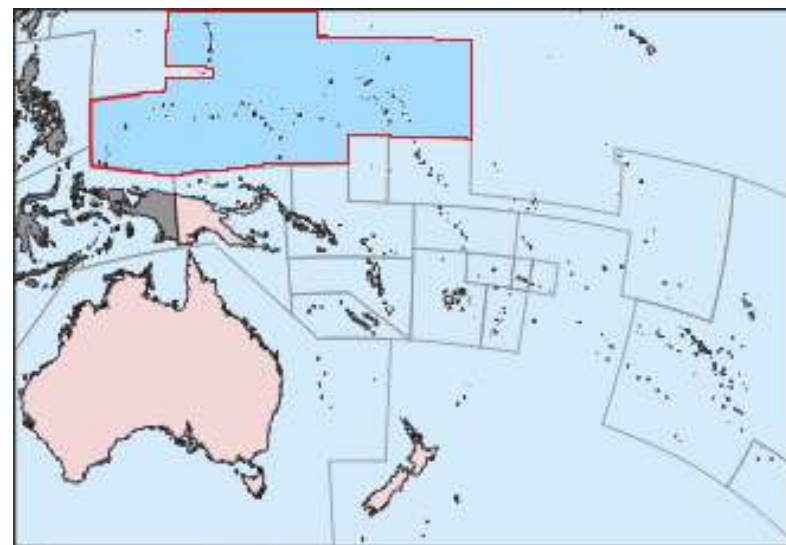
- Do 1968 r. Afryka Południowo – Zachodnia
- Od 1945 r. terytorium powiernicze ONZ
- 1949 r. aneksja Namibii przez RPA – wprowadzenie polityki apartheidu
- Od 1966 SWAPO (Organizacja Ludu Afryki Pd- Zach.) walczy o niepodległość Namibii
- 1989 r. wybory parlamentarne pod nadzorem ONZ
- **21.03.1990 proklamowanie niepodległej Namibii**

Powiernicze Wyspy Pacyfiku

- Powiernicze Wyspy Pacyfiku - terytorium powiernicze ONZ w Mikronezji, w zachodniej części Oceanu Spokojnego, administrowane przez Stany Zjednoczone od 18 lipca 1947 do końca lat 90.
- Obejmowało ono obszar wcześniejszego terytorium mandatowego Ligi Narodów, które pozostawało pod administracją japońską do 1944, kiedy to zostało zajęte właśnie przez Amerykanów podczas wojny na Pacyfiku.
- USA zakończyły swoją administrację 3 listopada 1986, choć formalnie powiernictwo Narodów Zjednoczonych wygasło 22 grudnia 1990.

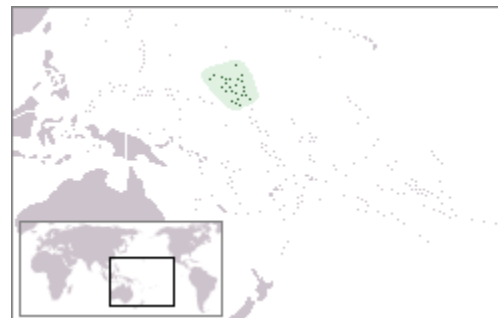
Powiernicze Wyspy Pacyfiku

- **Wyspy Marshalla** - utworzone w 1979, później podpisały z USA **Porozumienie o Wolnym Stowarzyszeniu**, które weszło w życie 21 października 1986,
- **Mikronezja** - utworzona w 1979, podpisały **Porozumienie o Wolnym Stowarzyszeniu z USA**, które weszło w życie 3 listopada 1986,
- **Mariany Północne** - utworzone w 1978, pozostają w politycznej unii ze Stanami Zjednoczonymi,
- **Palau** - utworzone w 1981, **Porozumienie o Wolnym Stowarzyszeniu z USA** weszło w życie 1 października 1994.

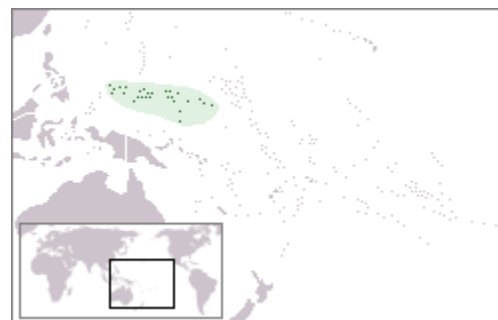

Porozumienie o Wolnym Stowarzyszeniu

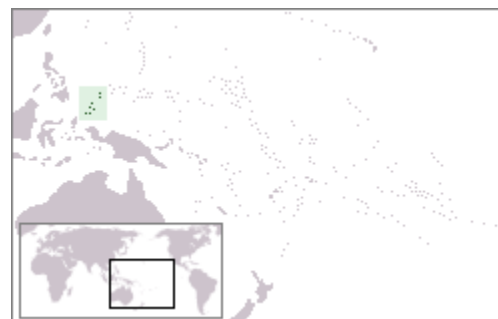
- dobrowolna umowa pomiędzy dwoma państwami, w której całkowicie niepodległy kraj decyduje się na konstytucyjne powiązanie z drugim, większym państwem. Umowa obejmuje prowadzenie przez to państwo wspólnej polityki międzynarodowej i decydowaniu o obronności.

Wyspy Marshalla

Mikronezja

Palau

Podział SUDANU

9 lipca 2011 roku po referendum, kończącym najdłuższą wojnę domową w Afryce podzielono Sudan

- Sudan Północny

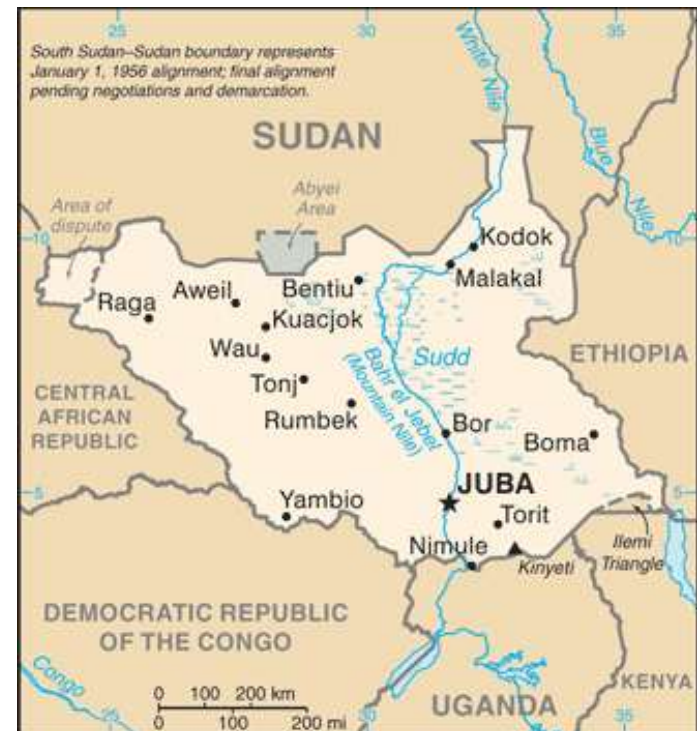
- Stolica Chartum

- Sudan Południowy

- Stolica Dżuba

Dominium

- Dominium brytyjskie – forma ustrojowa istniejąca w ramach Imperium Brytyjskiego, stanowiąca formę pośrednią między samorządną kolonią a suwerennym państwem.
- Z większości dominiów powstały suwerenne państwa związane z Wielką Brytanią przynależnością do Wspólnoty Brytyjskiej, ale do tej pory uznające królową brytyjską jako głowę państwa.
- Dawne dominum rozpoznaje się po fladze z elementem flagi brytyjskiej

Australia

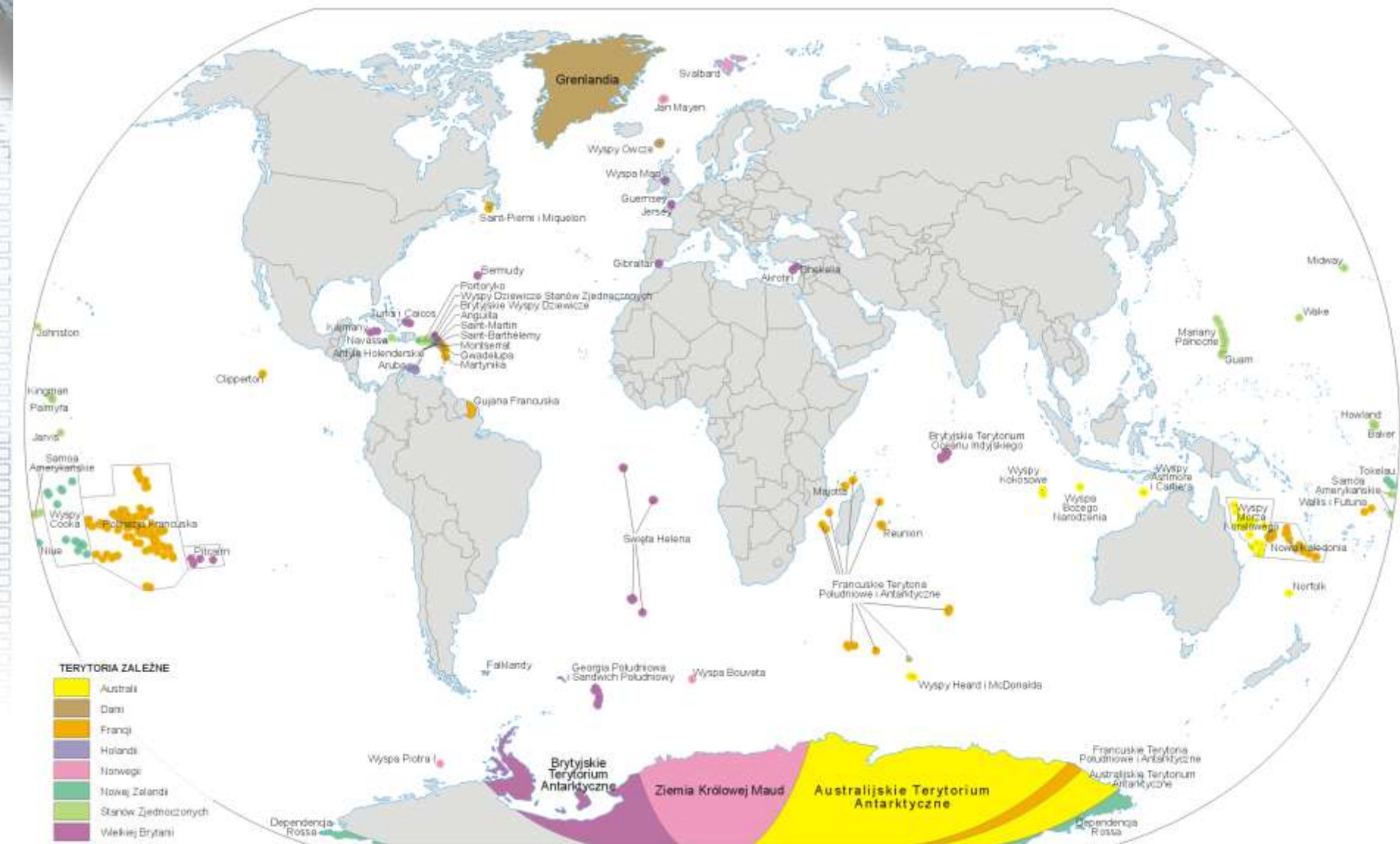
Fidzi

Tuvalu

Nowa Zelandia

Europa – terytoria zależne

Posiadłości:	Nazwa terytorium	Data utworzenia	Wcześniejszy status; Zmiany statusu od czasu utworzenia terytorium
Europa			
brytyjskie	Gibraltar	1713	część Hiszpanii; od 1830 roku kolonia, a od 2002 terytorium zamorskie
	Guernsey ¹	1204	część Księstwa Normandii
	Jersey ¹	1487	część Guernsey
	Wyspa Man ¹	1333	część Królestwa Szkocji; od 1399 dependencja Korony brytyjskiej
duńskie	Wyspy Owcze	1380	posiadłość korony norweskiej; od 1380 posiadłość duńskiej Norwegii; od 1814 posiadłość Danii; od 1948 terytorium autonomiczne
norweskie	Jan Mayen	1922	obszar bez przynależności państwowej
	Svalbard	1920	obszar bez przynależności państwowej

Terytoria zależne

Afryka

Wielka Brytania	Brytyjskie Terytorium Oceanu Indyjskiego - część Mauritiusa), Wyspa Św. Heleny
Francja	Majotta, Reunion

Ameryka

Wielka Brytania	Anguilla, Bermudy, Brytyjskie Wyspy Dziewicze, Falklandy, Kajmany, Montserrat, Turks i Caicos
Francja	Gujana Francuska, Gwadelupa, Martynika, Saint-Barthélemy, Saint-Martin, Saint-Pierre i Miquelon
Dania	Grenlandia
Holandia	Antyle Holenderskie, Aruba
USA	Navassa, Portoryko, Wyspy Dziewicze Stanów Zjednoczonych

Australia i Oceania

Australia	Norfolk, Wyspa Bożego Narodzenia, Wyspy Ashmore i Cartiera, Wyspy Kokosowe, Wyspy Morza Koralowego,
Wielka Brytania	Pitcairn
Francja	Clipperton, Nowa Kaledonia, Polinezja Francuska, Wallis i Futuna
Nowa Zelandia	Niue, Tokelau, Wyspy Cooka
USA	Baker, Guam, Howland, Jarvis, Johnston, Kingman, Mariany Północne, Midway, Palmyra, Samoa Amerykańskie, Wake

Antarktyda

Australia	Australijskie Terytorium Antarktyczne, Wyspy Heard i McDonalda
Wielka Brytania	Brytyjskie Terytorium Antarktyczne, Georgia Południowa i Sandwich Południowy
Francja	Francuskie Terytoria Południowe i Antarktyczne
Norwegia	Wyspa Bouveta , Wyspa Piotra I, Ziemia Królowej Maud
Nowa Zelandia	Dependencja Rossa